

Javnaðarflokkurin má ikki køva Sosialin

Sosialurin yvirlivdi blaðdeyðan, tí hann í 80'unum slepti tí reindyrkaða, flokspolitiska sjálvrósinum. Hann fór at verða lísing tvørtur um politisk mörk, og sølan vaks. Skal hann liva víðari og mennast, mugu bondini til Javnaðarflokkinn loysast enn meira. Verða tey strammað, doyrt blaðið út. Fólk eru troytt av politiskum meinigheitsbløðum

SJÚRÐUR SKAALÉ

Kári D. Petersen hevur í seinastuni funnist at Sosialinum fyrri at prenta oddagreinar, sum ikki eru í samsvári við stóðu Javnaðarflokksins.

Hann skrivar 28. september, at blaðið ikki skal ganga ímóti grunnsjónarmiðum flokksins. Og so skrivar hann 28. september: »Ein oddagrein í Sosialinum skal ikki kasta nøkrum, hvørki dønnum ella føroyingum fyrri, at eingin loysing bleiv aftan á fólkakæðvøðuna. Javnaðarflokkurin var ímóti, at úrslitið av fólkakæðvøðuni bleiv sett í verki.

Sosialurin skal ikki kasta nøkrum fyrri... Sosialurin skal!

Tílíkt skurrar í oyrunum á øllum, sum halda eina fría pressu vera virðismikla. Men tað lýsir væl tann hugburður, sum var alvaldandi innan tann føroyska blaðheimin til fyrri fáum árum síðani: Fólk, sum arbeiddu á blaðunum, skuldu ikki hava nakra sjálvstøðuga meining. Tey vóru sett í sín sess og fingur sínar pengar fyrri at trúttu niður í fólk tað, sum flokkurin meinti. Flokkurin átti blaðið, og blaðið var bara til fyrr flokkinn.

Hendan hugsanin lá eisini aftanfyrri, tá Edmund Joensen fyrr í ár var í øðini inn á Javnaðarflokkinn um nakað, sum hevði staðið í eini oddagrein í Sosialinum. Altså: Flokkurin er blaðið; blaðið er flokkurin. Flokkurin avgerð, hvat blaðið skal.

Myndin er ikki heilt skeiv. Tað eru framvegis tótt bond millum flokkarnar og tey bæði blaðini, sum eru eftir. Men sambandið er tíbetur blivið munandi leysari tey farnu árin. Eftir minnum tykki má málið vera, at tann beinleiðis linjan millum blað og flokk verður kvett. Fyrr enn tað er hent, kunnu vit ikki tosa um eina fría, skrivaða pressu í Føroyum.

Men tað halda ikki øll. Kári Petersen krevur, at tað aftur verður fullkomið samsvár millum Sosialin (ið hvussu er oddagreinin) og Javnaðarflokkinn. Blaðið skal skriva tað, sum flokkurin meinar!

Bæði kring Sosialin og Dimmalætting eru fólk við

hesi hugsan. Nógvi vilja eisini hava sjálfan tíðindaflutningin snaraðan soleiðis, at hann endurspeglar eina politiska meining. Útviklingurin skal vendast! Tíðin skrávast afturfyrri!

Hesi fólk halda, at hetta hevði verið ein politiskur vinnur fyrri tann flokk, tey stuðla. Men tað er ikki sunt fyrri nakran flokk at hava eitt organ (les: eina reklamastovu) sum konstant og kritikkleyst endurgevur flokksins meining. Tað dreppur bæði sjálvkritikk og alt sunt orðaskifti.

Og á einum blað kann tílíkt ikki goðtakast. Tað er jú at traðka øll journalistisk

fara undir aftur røðurin, men tað bar aldri til í meira enn nakrar fáar vikur. Nú eru øll steindeyð. Sokkin, so at siga.

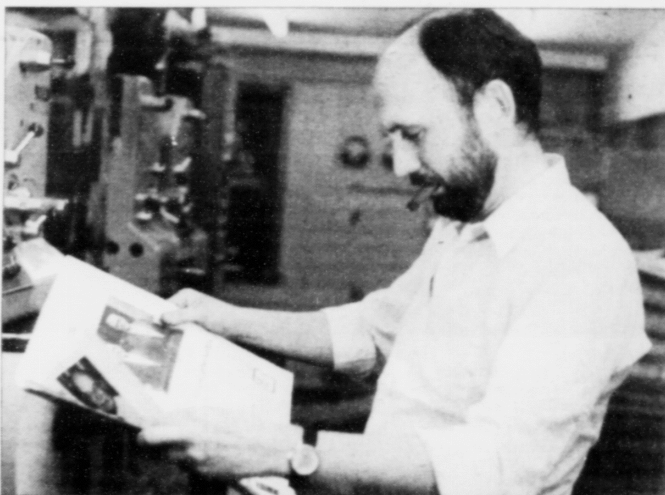
Men hesi somu árin gekk bara betur og betur hjá Sosialinum. Upplagið vaks og vaks!

Hetta hevði sjálvandi nakað við skilgáðan rakstur at gera. Satsingin í 1990, tá blaðið fór at koma út fimm ferðir um vikuna, visti seg eisini at geva bonus. Men høvuðsorsøkin til, at Sosialurin yvirlivdi blaðdeyðan, var tann redaktionella linjan. Blaðið flutti seg í 1980'unum meira og meira frá at vera eitt reit meining

Annað kom ikki uppá tal. (Lýsingarblaðið Dimmalætting kann ikki ordiliga roknað uppí).

Men soleiðis er tað ikki longur. Kreppan hevur havt við sær eitt álvarsamt álitisbrot millum flokkar og veljarar, og talið av kritikkleysum kjarnavejarum er minnað niður í lítið og einki. Tað hava ikki longur sínar veljarar í lummanum!

Tí siga fólk eisini nei takk, tá Óli Breckmann ella Finnbugi Isaksen geva út síni partapolitisku blað, og siga: »Gerð so væl og



Flokksloyaliteturin hjá føroyingum er minnaður í 1990'unum. Tí siga fólk nei takk, tá Óli Breckmann rættir teimum sitt Dagblað, og sigur: »Gerð so væl og keypið mína meining - saman vit eina mynd av mær. Tað kostar sjei krónur...». Sosialurin slapp sær meðan tíð var burtur frá hesum vitleysa, partapolitiska sjálvrósi. Tí kemur útið framvegis út

prinsipp undir fót. Ein blaðstjóri við virðing fyrri sær sjálvar, má virka fritt og óheft.

Hetta hevur tann dagliga leiðslan á Sosialinum roynt farnu árin. Og tað er takkað verið hesum, at blaðið yvirlivir er til í dag!

Propaganda fall fyrri blaðdeyða

Síðst í áttati- og fyrst í nittárunum fór blaðdeyðin av álvara at gera um seg í Føroyum. Bæði 14. september, Tingakrossur og Dagblaðið máttu leggja áranar inn. Tey gjørdur fleiri royndir at

Fólk ikki so flokstrúgv

Tað hevur fyrr borið til at selt tilfók blaðið í Føroyum, tí fólk hava verið so ótrúliga flokksloyal. Vart tú fólkaflokksmaður, keypti tú Dagblaðið. Vart tú fjólveldismaður, keypti tú Fjúrtað. Tú stuðlaði tínum flokki.

keypið mína meining - saman við eina mynd av mær. Tað kostar sjei krónur...».

Sosialurin slapp sær meðan tíð var burtur frá hesum vitleysa, partapolitiska sjálvrósi. Hann fór í staðin at skriva óhefti tíðindi. Og tað var nakað, fólk vildu gjalda fyri. Sosialurin fekk lesarar tvørtur um flokksmørk. Tí yvirlivdi blaðið.

Og skal tað framhaldandi mennast, er kósar greið: Tað skal gerast meira sjálvstøðugt! Ongin javnaðarmaður má t.d. halda seg kunna krevja, at tað og tað skal standa í oddagreinini!

Sjónarmið í 2'aranum



Lesarin av Sosialinum má ikki fáa eina kenslu av, at tann óhefti tíðindaflutningurin bara er agnið, sum skal fáa hann at gloypa flokspolitiskari propaganda, skrivar Sjúrður Skaale í viðmerking síni til Kára Petersen

Neyðugt fyrri at yvirleva

Eg veit væl, at nógvi javnaðarfólk eru púra ósamd. Og tað er skiljandi. Tey hava jú lagt nógva orku og nógvar pengar í Sosialin. Og tað hava tey gjørt fyrri at tryggja javnaðararðsluni ein almennan pall. Tí skal Sosialurin loyalt umboða Javnaðarflokkinn, halda tey.

Men hesi fólk mugu siggja í eyguni, at tíðin er farin frá hesi hugsan. »Hvør flokkur sitt blað«-skipanin er ikki til meir. Tað er bara pláss fyrri tveimum stórum blaðum á tí føroyska marknaðinum. Og kappingin er hørð - serliga fyrri Sosialin, sum bæði hevur minni fíggarorku og verri útgærd enn Dimma. Skal hann standa seg í kappingini, má hann tryggja sær ein so breiðan lesarskarað sum gjørligt. Onnur enn bara javnaðarfólk mugu siggja Sosialin sum sitt blað. Og tað er ógjørligt, um krøv sum tey hjá Kára Petersen verða eftirlíkað.

Eitt liberalt og eitt konservativt blað

Hóast bæði blaðini í dag hava púra leysar teymar innan tíðindaflutningin, so verða tey framvegis brúkt til primitiva politiska agitativ av Sambands- og Javnaðarflokkunum. Ikki minst upp undir val.

Men hetta fara marknaðarkreftirnar at broyta av sær sjálvum. Kappingin um lesararnar fer at tvinga blaðini til ikki bara at vera so fjølbroytt og vælskrivað, men eisini so óheft sum gjørligt. Blaðini mugu flyta seg frá at tæna hvør sínum flokki, til í staðin at tæna demokratrinum í breiðastu merking. Ein óheft linja skapar trúvirði, og trúvirði økir søluna.

Og hetta merkir ikki, at blaðini einki skulu meina. Ella at tey ikki prinsipielt kunnu stuðla ávisum flokkum. Tað týðningarmikla er, at blaðstjórnin einsamøll ræður á blaðnum.

Tað er tá t.d. oddagreinin blint sleikr flokkinum, at trúvirðið rykur. Tað gevur lesarunum eina kenslu av, at tann óhefti tíðindaflutningurin bara er agnið, sum skal lokka teir at gloypa teirri politisku propaganda'ini.

Men sjálvandi skal So-

sialurin meina! Hann skal, mótevogis teirri konservativu og sambandsku Dimmu, profilera seg sum tað frísinnaða og framburðssinnaða blaðið. Og eg taki fullt undir við, at hann - sum tað er hent farnu tíðina - leggur seg á sjálvstýrisvongin.

Tað er munur á at føra fram kritisk sjónarmið, og at propaganda. Tað fyrra er sjálv fortreytin fyrri demokratrinum. Tað seinna er drepani.

Eitt blað skal seta dagskránna

Eitt dømi um hetta, er nettupp tær sjálvstýrisinnada oddagreinar, sum Kári Petersen er so illur um.

Greinirnar hava verið bersagdar og provokerandi. Tílíkt skapar orðaskifti - eg tað tvingar lesaran at taka stóðu.

Men stóð tað til Kára Petersen, skuldi blaðið í staðin endurgivið meining javnaðarflokksins. Og hann visir á, at flokkurin var ímóti loysingini í 1946.

Men hvat meinir Javnaðarflokkurin um ríkisfelagsskapi í dag? Hvast merkir hendað vælsignaða sjálvstýrislóg, tósad hevur verið um í fleiri ár?

Sannleikin er, at flokkurin ikki hevur nakra greiða stóðu. Skal kravið hjá Kára uppfyllast, skal blaðið tískil heldur ikki taka stóðu! Tað skal jú endurspegla flokkinn...

Hetta ber sjálvsgat ikki til. Eingin fjølmíðil skal bíða eftir nøkrum flokki. Eitt blað skal sjálvt tora at seta dagskránna, og soleiðis tvinga flokkarnar at taka stóðu.

Lívgrundarlagið hjá Sosialinum er tørvurin á einum óheftum, frísinnaðum blaði í Føroyum. Hesin tørvur verður rímliga væl nøktaður, hóast bondini til Javnaðarflokkinn. Men tann dag, flokkurin fer at stramma hesi bond, setir hann seg upp ímóti marknaðarkreftunum. Og so er Sosialurin liðugur. Tí marknaðurin er tann sami.

Eitt nýtt, óheft blað fer bara at yvirtaka hann.

Og so kann Sosialurin vera so javnaðarvinarligur, sum hann vera vil.

Eingin kjaftur fer at lesa hann!